

Regeling Basiskwalificatie Onderwijs

Departement Farmaceutische Wetenschappen

Faculteit Bètawetenschappen

Januari 2017; herziene versie mei 2021

Inleiding

Sinds de jaren negentig is de Universiteit Utrecht een van de voorlopers op het gebied van docentprofessionalisering in het wetenschappelijk onderwijs. Uitgangspunt is hierbij dat de kwaliteit van het wetenschappelijk personeel de kwaliteit van het universitaire onderwijs en onderzoek bepaalt. Daarom stelt de Universiteit Utrecht eisen aan degenen die taken in het onderwijs en onderzoek vervullen.

Deze eisen zijn vertaald naar een universitair kwalificatiesysteem, waarvoor eind 2009 een herzien kader is vastgesteld. Dit universitaire kader omvat richtlijnen voor de inhoud van de kwalificaties en procedurele vereisten voor de verwerving ervan. Binnen dit universitaire kader heeft de faculteit Bètawetenschappen, onder verantwoordelijkheid van de decaan, een facultaire regeling opgesteld, waarin de procedure en vereisten voor de basiskwalificatie onderwijs (BKO) en seniorkwalificatie onderwijs (SKO) worden aangegeven (Regeling Basis/Seniorkwalificatie Onderwijs, Faculteit Bètawetenschappen, mei 2011).

Op basis van deze regeling is deze notitie opgesteld waarin de criteria en de procedures voor docenten die werkzaam zijn bij het departement Farmaceutische Wetenschappen wordt beschreven.

Procedure

Kwalificatietraject

- De docent neemt in overleg met de leidinggevende initiatief voor het kwalificatietraject.
- De docent wordt begeleid door een tutor. Deze collega heeft minimaal een BKOW met ruime ervaring binnen het onderwijs. De tutor kan een collega zijn van de eigen afdeling, maar dat is niet noodzakelijk. Wel is de tutor werkzaam bij het departement Farmaceutische Wetenschappen.
- De docent stelt een opleidingsplan op van maximaal twee jaar. Hier kan van worden afgeweken bij docenten met meer ervaring, een andere onderwijskwalificatie en/of een beperkte onderwijsaanstelling.
- Het opleidingsplan dient ter advies worden voorgelegd aan de BKO/SKO-commissie. Het opleidingsplan kan worden ingediend bij het onderwijsinstituut (science.owi.pharm@uu.nl)
- De docent doorloopt het kwalificatietraject. Een portfolio van bewijsstukken, zelfreflectie en evaluatie wordt opgebouwd.
- Verplicht onderdeel van het kwalificatietraject is de BKO-cursus of een andere, gelijkwaardige cursus. Voor toelating tot de BKO-cursus is een goedgekeurd BKO-opleidingsplan vereist.

Aanvraagprocedure

- De docent dient minimaal twee weken voor een vergadering van de departementale toetsingscommissie (BKO/SKO-commissie Farmaceutische Wetenschappen) het portfolio en een aanbevelingsbrief van de tutor in (bij het onderwijsinstituut science.owi.pharm@uu.nl) voor

toetsing door de BKO/SKO-commissie op volledigheid en beoordeelbaarheid. Na goedkeuring van het portfolio door de BKO/SKO-commissie wordt de docent uitgenodigd voor een gesprek met de commissie. Indien het portfolio wordt afgewezen zal de commissie feedback geven over de benodigde wijzigingen in het portfolio.

- De departementale toetsingscommissie (inclusief het externe lid) beoordeelt de aanvraag op basis van het portfolio en het gesprek met de kandidaat. Indien er een directe betrokkenheid is tussen een commissielid en de aanvrager dan wordt het betreffende commissielid uitgesloten van de beoordeling.
- Indien de commissie tot het (voorlopig) advies komt dat de kandidaat (nog) niet in aanmerking komt voor de aangevraagde kwalificatie, wordt advies gegeven aan de kandidaat over de benodigde aanpassingen en toevoegingen aan het portfolio. Na indiening van een aangepaste versie beoordeeld de toetsingscommissie of een tweede gesprek noodzakelijk is.
- De toetsingscommissie adviseert het departementshoofd over het al of niet toekennen van de aangevraagde kwalificatie.
- Het hoofd van het departement beslist op grond van het advies van de commissie of de kandidaat voldoet aan de gestelde criteria voor het betreffende getuigschrift. De uitslag wordt binnen drie maanden na de vergadering van de toetsingscommissie meegedeeld aan de aanvrager. Bij positief besluit ondertekent de decaan het getuigschrift en wordt de medewerker uitgenodigd voor de feestelijke uitreiking van het getuigschrift. Bij een negatief besluit wordt de kandidaat daarvan schriftelijk op de hoogte gesteld. Daarbij ontvangt de aanvrager een samenvattende motivatie voor deze afwijzing.
- Tegen het advies van de commissie kan schriftelijk bezwaar worden aangetekend bij het hoofd van het departement. Tegen het voorlopig besluit van het hoofd van het departement kan schriftelijk bezwaar worden aangetekend bij de decaan.

Criteria voor een BKO

Bij het formuleren van de facultaire eisen voor de onderwijskwalificaties worden de volgende uitgangspunten gebruikt ten aanzien van het geven van onderwijs:

Universitair docenten:

- dragen door het ontwerp, de inrichting en uitvoering van het onderwijs bij aan *vakinhoudelijke kennisvermeerdering en aan de academische vorming van studenten*;
- *maken studenten bewust* van de plaats van het onderwijsonderdeel binnen het totale onderwijsprogramma, en van de beroepsperspectieven en de maatschappelijke context;
- *creëren een studieklimaat dat studenten uitnodigt om te leren*, met de nodige aandacht voor interactie tussen docenten en studenten en tussen studenten onderling;
- gaan bij het ontwerpen, inrichten en uitvoeren van het onderwijs uit van het studeren van studenten. *Hun onderwijs activeert en ondersteunt het leren van studenten*;
- *werken* bij het ontwerpen, inrichten en uitvoeren van het onderwijs op *creatieve wijze samen* met collega's binnen en buiten het vakgebied.

De BKO/SKO commissie van het **departement Farmaceutische Wetenschappen** hecht voor het toekennen van een BKO-kwalificatie aan een aantal criteria bijzonder belang.

De **zelfreflectie** is een zeer belangrijk onderdeel van het portfolio waar de docent uitgebreid aandacht aan dient te besteden. In deze reflectie dient de docent onder meer op de onderstaande zaken in te gaan:

- Een plaatsbepaling en bespreking van de in het portfolio opgenomen materialen.
- Een **kritische kijk op het eigen functioneren als docent** met betrekking tot zowel de vakinhoudelijke, didactische, organisatorische als algemene bekwaamheden. Een **SWOT-analyse** over het eigen functioneren wordt verwacht: wat zijn de sterke, wat zijn zwakke punten van de docent, hoe wordt aan de zwakke punten in de toekomst gewerkt, hoe worden de sterke punten ingezet,
- Een bespreking van de resultaten van studentenevaluaties en observatierapporten. Zijn er naar aanleiding van deze uitkomsten concrete acties ondernomen?
- Een kritische beschouwing over de door u gebruikte werkvormen in relatie tot de voor het desbetreffende onderwijs gestelde leerdoelen.
- Hoe ziet u uw rol als docent in een academische opleiding?
- Hoe ziet u uw rol in het geheel van de farmaceutische opleiding?

De docent moet met verschillende vormen van onderwijs (werkvormen) ervaring hebben opgedaan. Als vuistregel kan worden gehanteerd dat de docent in minimaal drie verschillende werkvormen substantieel heeft geparticipeerd. Minimaal één daarvan dient een werkvorm te zijn met een uitgesproken studentactiverend karakter (bijvoorbeeld projectonderwijs of probleemgestuurd onderwijs/*case-based learning*).

Van elk van de vormen waarmee gewerkt is, dienen studentevaluaties overlegd te worden. Vaak voldoen hiervoor niet de cursusevaluaties (Caracal), maar moet een **eigen evaluatie** worden afgenomen waarin gericht naar het functioneren van de docent wordt gevraagd. Van het functioneren van de docent in minimaal twee werkvormen wordt een observatieverslag van een collega-docent verlangd.

Voor farmacie relevantie werkvormen zijn onder meer:

- Probleemgestuurd onderwijs (b.v. case-based learning)
- Werkcolleges
- Projectonderwijs
- Hoorcolleges
- Practica
- Tutoraat
- Bachelorwerkstuk/onderzoeksproject
- Coördinatorschap van een cursus

De docent dient van minimaal twee bezoeken aan werkvormen verzorgd door andere docenten een reflectie en observatieverslag toe te voegen aan het portfolio.

De inhoud van de BKO omvat ten minste een overzicht van de:

1. Professionele kwaliteiten

De universitair docent is in staat om:

- een stimulerend, activerend en positief studieklimaat te creëren, onder andere door zich

- enthousiast en betrokken op te stellen;
- zich mondeling en schriftelijk goed uit te drukken in de gangbare taal (Nederlands en/of Engels)
- gangbare voorzieningen op de werkplek gebruiken, en zich sociaal en communicatief vaardig op te stellen naar studenten en collega's toe;
- te reflecteren op het eigen functioneren en open te staan voor kritiek van studenten en collega's met betrekking hierop. De docent staat open voor vernieuwingen en is in staat zich blijvend te ontwikkelen.

2. Vakinhoudelijke kwaliteiten

De universitair docent is in staat om:

- bij het vormgeven en verzorgen van het onderwijs en de selectie en ontwikkeling van onderwijsmateriaal, de actuele stand van zaken op het betreffende vakgebied te verwerken in relatie tot de doelen van het onderwijsonderdeel;
- dwarsverbanden te leggen met verwante disciplines en wetenschapsgebieden enerzijds en tussen theorie en praktijk anderzijds;
- beoordelingsinstrumenten en –procedures te ontwikkelen die valide zijn in relatie tot de desbetreffende vakinhoud en leeractiviteit.

3. Didactische kwaliteiten

Ontwerpen van onderwijs

De universitair docent is in staat om:

- een cursus zo in te richten dat deze past bij de aanwezige voorkennis van studenten, het doel van de cursus en de plaats van de cursus in de gehele opleiding, blijkens het gekozen materiaal en de leervormen die betrekking hebben op kennisverwerving en de activiteiten die gericht zijn op het verwerven van zowel vakgerichte als academische competenties.

Geven van onderwijs

De universitair docent is in staat om:

- een variatie van relevante, motiverende en onderwijskundig verantwoorde werkvormen (bijv. werkgroep, zelfstudie, hoorcollege, practicum) en leermiddelen (bijvoorbeeld referaten, gebruik van ICT) te hanteren, waarbij de docent afwisselend verschillende docentrollen vervult, zoals die van expert tot coach;
- de student te stimuleren tot een goede mondelinge en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheid in de gangbare talen (Nederlands en/of Engels) en problemen te leren analyseren;
- open te staan voor individuele studenten en hen te motiveren tot zelfstandig studiegedrag en dit mee te helpen structureren. De docent kan daarbij inspelen op de aanwezige variatie in strategieën voor zelfstandig studeren/leren;
- individuele studenten (bijvoorbeeld als tutor) te begeleiden;
- studieopdrachten (bijvoorbeeld bachelorwerkstuk, onderzoeksproject) effectief te begeleiden;
- het onderwijs zo aan te bieden dat rekening wordt gehouden met de diversiteit onder studenten naar voorkennis, aanleg, achtergrond en individuele omstandigheden.

Toetsen en evalueren van onderwijs

De universitair docent is in staat om:

- een verantwoorde keuze te maken uit de diverse toetsvormen en deze een representatieve afspiegeling te laten zijn van de cursus en een integrale toetsing van kennis en vaardigheden;
- feedback te geven;
- diverse typen (deel)presentaties te beoordelen, en na weging van afzonderlijke onderdelen tot een eindbeoordeling te komen;
- het eigen onderwijs te (laten) evalueren en, eventueel ook naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingen in het vakgebied, indien nodig bij te stellen.

4. Organisatorische en leidinggevende kwaliteiten

De universitair docent is in staat om:

- de doelstellingen van de cursus(sen) organisatorisch vorm te geven in overeenstemming met de organisatie van het facultaire onderwijs en/of de opleiding. Dit betekent werken in teamverband en overleg plegen met collega's of andere relevante personen over inhoud en vorm van het door hem/haar verzorgde onderwijs;
- de organisatie van het onderwijs accuraat en tijdig te verzorgen (bijvoorbeeld cursushandleiding, digitale ondersteuning, toetsing, enz.).

Opleidingsplan en tutor

Voor het opleidingsplan is een aanvraagformulier beschikbaar. Het opleidingsplan vermeldt ten minste:

- de verantwoordelijke tutor;
- een CV van de kandidaat met beschrijving van onderrichtservering en didactische scholing;
- een beschrijving van de leerdoelen gerelateerd aan de kwalificatie-eisen een toelichting op de gemaakte keuzes voor het behalen van het BKO;
- de cursussen die in het kader van het BKO-traject zullen worden gevolgd;
- de onderwijsonderdelen die de docent onder begeleiding zal verzorgen;
- geplande evaluaties, peer reviews;
- de tijdsplanning en een raming van het te besteden aantal uren.

De taken van de tutor zijn:

- het samen met de docent opstellen van een opleidingsplan;
- het op regelmatige basis bespreken van de ontwikkeling van de docent, en zo nodig afspraken maken betreffende het oplossen van knelpunten;
- het incidenteel visiteren van de onderwijsactiviteiten van de docent;
- de persoonlijke stijl van de medewerker helpen ontwikkelen;
- begeleiden bij het samenstellen van het portfolio;
- het schrijven van een aanbevelingsbrief indien de docent na het afronden van het portfolio volgens de tutor BKO-waardig is.

Portfolio

Uit het portfolio moet blijken dat de universitair docent over de kwaliteiten beschikt zoals

beschreven voor de BKO. Het portfolio dient een toelichting te bevatten van de docent op het aangeboden materiaal, evenals een reflectie op het onderwijs en het eigen functioneren daarbinnen.

Het portfolio omvat ten minste:

- **een zelfreflectie;**
- **een onderwijsvisie;**
- het CV van de kandidaat, met beschrijving van onderwijservaring en didactische scholing;
- een analyse van de eigen sterke en zwakke punten op onderwijsgebied, gerelateerd aan de kwalificatie-eisen;
- een beschrijving van het opleidingstraject in het kader van het BKO-traject;
- een beschrijving van het onderwijs gegeven tijdens het BKO-traject;
- studentenevaluaties van gegeven onderwijs;
- observatieverslagen van door de docent gegeven onderwijs door collega-docenten en/of tutor;
- verslagen van het bijwonen van onderwijsactiviteiten van collega-docenten;
- zelf ontwikkelde onderwijsmaterialen zoals tentamenvragen, werkcollege(onderdeel), casuïstiek, handout hoorcollege;
- een aanbevelingsbrief van de tutor, waarin de ontwikkeling van de medewerker en de rol van de tutor in dit proces kort wordt beschreven.